

PAPP JENŐ

A BAKONY-HEGYSÉG GYILKOSFÜRKÉSZ-FAUNÁJÁNAK ALAPVETÉSE (HYMENOPTERA, BRACONIDAE), III. BLACINAE, DORYCTINAE, ROGADINAE

A címben jelzett 3 alcsaládnak összesen 64 fajt ismertetjük mintegy 700 példány meghatározása és feldolgozása alapján. A fajok száma alcsaládok szerint a következőképp oszlik meg: Blacinae 22, Doryctinae 18 és Rogadinae 24 faj. A Blacinae fajok 1 genust, a Doryctinae fajok 7 genust és a Rogadinae fajok 4 genust képviselnek.

A faunisztikai és állatföldrajzi alapvetésül szolgáló mintegy 700 gyilkosfűrkész példányt az alábbi műkedvelő és hivatásos gyűjtők/kutatók gyűjtötték össze: Ádám László, Bajári Erzsébet, Balla Katalin, Csiby Mária, Dely Olivér György, Forró László, Gyöerffy Jenő, Klaus Horstmann, Horváth Géza, Kasper Ágota, Mihályi Ferenc, Móczár László, Nagy Emil, Podlussány Attila, Raveczky László, Rézbányai László, Rozner István és Rozner Istvánné, Sáringer Gyula, Sólmos Béláné, Szépligeti Győző, Tallós Pál, Tóth Sándor, Vársárhelyi Tamás, Zsirkó Gizella. Tételiesen a megfelelő helyen csak a gyűjtők vezetéknevét tüntettem fel, ha nem nevezem meg a gyűjtőt, akkor magam gyűjtöttem a szóbanforgó példányt/példányokat.

A Bakony hegység mint állatföldrajzi táj (a Pilisicum faunájáron belül, Móczár 1967, 1972) öt faunakistájra osztható fel, amit egyik előző tanulmányomban fejtettem ki részletesen (Papp 1968). A gyilkosfűrkész fajok lelőhelyeit ezúttal is a faunakistájuk sorrendjében (és ezeken belül a lelőhelyeket azok betűszerinti rendjében) sorolom fel, ellenben eltérően az alapvetés első két (I. és II.) részétől (Papp 1973, 1981) a jelen és a további részekben a következőképp jelölöm a fauna-kistájukat (teszem ezt azért, hogy tipográfiaiailag jól szembetűnők legyenek):

- BF = Balaton-felvidék
- KH = Keszthelyi-hegység
- DB = Déli-Bakony
- ÉB = Északi-Bakony
- KB = Keleti-Bakony

Ugyancsak tanulmány-sorozatomban I. részében jeleztem (Papp 1973: 478), hogy „A Bakony hegység gyilkosfűrkészeinek jelenlegi ismerete ar-

ra a gyűjteményre támaszkodik, mely 1957–1969 folyamán bakonyi rovargyűjtéseimmel került a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeumba.” Kiegészítésképpen ehhez hozzá kell fűznöm, hogy 1969 óta tetemes mennyiségű újabb gyilkosfűrkéssel gyarapodott a nevezett múzeum, ezt az anyagot természetesen szintén feldolgoztam. Ezen kívül a budapesti Természettudományi Múzeum is őriz tekintélyes számú brakonidákat, ami a Bakony hegységből származik — ezeket ugyancsak meghatároztam és belefoglaltam jelen és jövőbeni tanulmányaimba. Akik pedig ezt a brakonida anyagot összegyűjtötték, azoknak a nevét az előzőekben már felsoroltam.

Faunisztikai illetve állatföldrajzi szempontból a következő fajok kölcsönöznek színezést és jelleget a Bakony hegységnek mint faunájának:

Blacinae:

- Blacus achterbergi Haeselbarth
- forticornis Haeselbarth
- interstitialis Ruthe
- mamillanus Ruthe
- nitidus Haeselbarth
- robustus Haeselbarth
- stelfoxi Haeselbarth

Doryctinae:

- Doryctes heydeni Reinhard
- Heterospilus rubicola Fischer
- testaceus Telenga
- Rhaconotus pictipennis

(Reinhard)

Rogadinae:

- Aleiodes crassipes (Thomson)
- eurinus (Telenga)
- gasterator (Jurine)
- heterostigma (Stelfox)
- moldavicus (Tobias)
- ungularis (Thomson)

Heterogamus excavatus Telenga

Blacinae

BLACUS Nees, 1818

Összesen 22 Blacus fajt mutattak ki a Bakony hegységből. Közülük faunisztikai/állatföldrajzi szempontból a következő 8 faj jelentős: B. achterbergi, B. forticornis, B. intersti-

tialis, B. leptostigma, B. mamillanus, B. nitidus, B. robustus és B. stelfoxi.

Blacus (Ischnotron) achterbergi Haeselbarth, 1976 (= gracilis Haeselbarth, 1973) — ÉB: 1 ♂: Bakonypötlöske, Kupi-erdő, 1961. VII. 10.

Elterjedése — Szórványosan ismerjük a következő európai országokból: Franciaország, Észak-Olaszország, Ausztria, Svájc, Csehszlovákia, Magyarország, Finnország. Magyarországon eddig csak a Hortobágyi Nemzeti Parkban (Újszentmargita) találták (Papp 1981 b).

Blacus (Ganychorus) ambulans ssp. macropterus Haeselbarth, 1973 — KH: 1 ♀: Gyenesdiás, Nagymező, 1966. VI. 14. — DB: 1 ♀: Sáska, Agártető, 1967. VI. 14. — ÉB: 3 ♀: Bakonybél, 1960. VI. 27–28. 6 ♀: Bakonybél, Hideghegyi dűlő, 1961. VI. 13. 1 ♀: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 5. ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VI. 20–30, leg. Rézbányai. 1 ♀: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. 1 ♀ + 2 ♂: Hárskút, Esztergáli völgy, 1966. VI. 7, 2 ♀ + 1 ♂: Németbánya, Jáger-völgy, vadászház környéke, 1963. VIII. 22–25. (1 ♂) és 1967. VI. 11–13. (2 ♀). 6 ♀ + 1 ♂: Ugod, Somberek, Hubertlak, 1967. VI. 26–29. — KB: Bakonyhána, Alsópere, 1964. VIII. 26–28. 3 ♀: Csetény, 1961. VII. 4. 1 ♂: Dudar, fénycsapda, 1983. VI. 27, leg. Podlussány. 1 ♀: Eplény, Tobán-hegy, 1962. VII. 11. 10 ♂: Olaszfalu, Alsópere, 1966. VII. 11–14.

Blacus (Ganychorus) capeki Haeselbarth, 1973 — BF: 1 ♂: Felsőörs, 1966. V. 30. — ÉB: 2 ♀: Bakonybél, 1960. VII. 28. 1 ♀: Hárskút, 1966. VI. 8. 5 ♀: Hárskút, Esztergáli-völgy, 1966. VI. 7. 1 ♀: Porva, Pálihálás, 1968. VII. 16–17. 1 ♂: Ugod, Somberek, 1967. VI. 26–29. — KB: 1 ♀: Csesznek, Cuha-völgy, 1957. VI. 27. 2 ♀: Olaszfalu, Alsópere, 1966. VII. 11–14. — Május–Július, júniusban gyakori.

Mint ezt már a faj leírója, E. Haeselbarth (1973) is jelezte eredeti leírásában, az általa vizsgált 45 nőtény példány csápja kivétel nélkül 19 ízű állt. Valamennyi bakonyi nőtény csápja ugyancsak 19 ízű. Na-

gyon jellemző még a fajra, hogy 1. korongsejtje (D1) keskeny, az alapér (n. bas.) legalább kétszer hosszabb a visszafutó érnél (n. rec.).

Elterjedése — Közép-Európában (Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország, Jugoszlávia, Románia) gyakori, legújabban jelentették Moldáviából is (Szovjetunió). Hazánkban már számos helyen került elő.

Blacus (Ganychorus) diversicornis (Nees, 1834) — ÉB: 1 ♂: Hárskút, 1966. VI. 8.

Blacus (Blacus) errans (Nees, 1812) — ÉB: 1 ♀: Németbánya, Jáger-völgy, vadászház környéke, 1967. V. 29.—VI. 2. 1 ♀: Tapolcafő, Kalapácsér, 1966. V. 4. — KB: 1 ♀: Várpalota, Vár-völgy, Quercetum-Carpinetumban fűhálózza, 1968. VI. 27. — Május-június.

Blacus (Blacus) exilis (Nees, 1812) — BF: 4 ♀: Tihany 1977. VI. 23, leg. Ádám. — KH: 2 ♀: Keszthely, 1977. VII. 27. 1 ♀: Keszthely, Fenékpusztá, 1977. VIII. 11. — ÉB: 3 ♀: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VIII. 27—29, leg. Rézbányai. 1 ♀: Csesznek, Zörög-hegy, 1961. VII. 22. 1 ♀: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VIII. 11—20, leg. Rézbányai. — KB: 1 ♂: Bodajk, Gaja-szurdok, 1962. VIII. 7. 2 ♀: Csatka, Szentkút, 1969. VII. 11. 2 ♀: Olaszfalu, Alsópere, 1966. VII. 11—14. 1 ♀: Tés, Csószpuszta, Csiklingvár, 1961. VII. 21. — Július-augusztus.

Blacus (Blacus) filicornis Haeselbarth, 1973 — ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VIII. 27—29, leg. Rézbányai. 1 ♀: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 5. — Július-augusztus.

Blacus (Blacus) forticornis Haeselbarth, 1973 — KB: 2 ♂: Dudar, fénycsapda, 1983. VI—VII, leg. Podlussány.

A faj felfedezője, E. Haeselbarth (1973a: 89, 3) lábjegyzet) felhívta már a figyelmet, hogy a *B. forticornis* és a *B. humilis* hímjeit nagyon nehéz elválasztani egymástól. A *B. forticornis* teste nagyobb, hossza 3 mm körüli, a hátpajzs pedig elől olyan széles mint középen hosszú (*B. humilis*: hossza 2,5 mm körüli, a hátpajzs elől nem oly széles mint középen hosszú).

Elterjedése — Kevés lelőhelyét közölték Angliából, Dániából és a Szovjetunió európai területéről, legkeletibb előfordulása Szocsi. Hazai lelőhelye Csákvár és a bakonyi Dudar.

Blacus (Blacus) humilis (Nees, 1812) — ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VII. 6—9, leg. Rézbányai. 1 ♀: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 5. 1 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VII. 10—19, leg. Rézbányai. — KB: 18 ♂: Bakony-

nána, 1985. VI. 30. 5 ♂: Dudar, fénycsapda, 1983. VII. 14, leg. Podlussány. — Június-július.

Elterjedése — Annak ellenére, hogy ez a faj egész Európában és Észak-Amerikában elterjedt és gyakori, mégis a Bakonyból — az intenzív gyűjtések ellenére — eddig összesen 5 helyen került elő: országosan sem gyakori.

Blacus (Blacus) interstitialis Ruthe, 1861 — ÉB: 1 ♀: Olaszfalu, Alsópere, Quercetum petraeae-cerriben fűhálózza, 1964. VIII. 26—28.

Elterjedése — A nyugati Palearktikumban elterjedt, nálunk ritka faj. Hazai lelőhelyei: Budapest (Lipótmező), Olaszfalu és Vác.

Blacus (Blacus) leptostigma Ruthe, 1861 — KH: 1 ♀: Keszthely, 1982. VIII. 11, leg. Forró. — KB: 1 ♀: Dudar, fénycsapda, 1983. VI—VII. — Június-augusztus.

Elterjedése — Három országból jelentették előfordulását: Írországból, Német Demokratikus Köztársaságból és Magyarországból. Hazánkban legújabban mutatták ki a Kiskunsági Nemzeti Parkból (Ágasegyháza és Fülöpháza) (Papp 1987a.). Ritka faj.

Blacus (Blacus) longipennis (Gravenhorst, 1809) — ÉB: 1 ♂: Ugod, Somberek, Hubertlak, 1967. VI. 26—29. — Június.

Blacus (Ganychorus) maculipes Wesmael, 1835 — BF: 4 ♂: Tihany, 1929. IX, leg. Zilahi-Sebess. 1 ♂: Tihany, Akasztódomb, 1958. V. 7, leg. Bajári. KH: 3 ♂: Gyenesdiás, Nagymező, 1966. VI. 14. 2 ♀: Keszthely, Büdöskúti völgy, 1966. VI. 15. — DB: 1 ♂: Úrkút, Bocskorhegy, 1960. VI. 15. — ÉB: 2 ♀ + 27 ♂: Bakonybél, Hideghegyi dűlő, 1961. VI. 13. 1 ♀: Bakonybél, Odvaskői barlang, 1968. VIII. 13, leg. Zombori. 14 ♂: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VI. 30. (4 ♂), 1967. VII. 6—9 (2 ♂), 1967. VII. 20—30 (7 ♂), 1967. IX. 13—20 (1 ♂), leg. Rézbányai. 1 ♀ + 4 ♂: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 5. 3 ♀: Bakonybél, turistaház, 1968. VIII. 13, leg. Zombori. 1 ♀: Bakonypölöske, Kupi-erdő, 1961. VII. 10. 29 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VI. 20—30 (11 ♂), 1967. VII. 1—10 (1 ♂), 1967. VII. 10—19 (14 ♂), 1967. VII. 20—30 (1 ♂), 1967. VIII. 6—10 (1 ♂), 1967. X. 1—10 (1 ♂), leg. Rézbányai. 7 ♂: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. 1 ♂: Ihar-kút, 1969. V. 27—28. 2 ♀ + 8 ♂: Németbánya, Jáger-völgy, vadászház, 1966. VIII. 22—28. 12 ♀ + 8 ♂: Ugod, Somberek, Hubertlak, 1967. VI. 26—29. — KB: 1 ♀: Csetény, 1961. VII. 4. 1 ♀ + 2 ♂: Dudar, fénycsapda, 1983. VI. 27, leg. Podlussány. 1 ♂: Hajmápuszta, halastó, 1972.

VI. 11. 1 ♀ + 61 ♂: Olaszfalu, Alsópere, 1964. VIII. 26—28 (1 ♀), 1966. VII. 11—14 (61 ♂). 1 ♀: Szápár, talajrostálás, 1981. II. 8, leg. Podlussány. 3 ♂: Várpalota, Vár-völgy, 1968. VI. 27. — Június-augusztus, gyakori június és július folyamán.

Blacus (Hysterochilus) mamillanus Ruthe, 1861 — KB: 1 ♀: Várpalota, Pinus nigra tobozából, 1982. II. 2. (labornevelés), leg. et educ. Vásárhelyi.

Elterjedése — Kevés európai országból tudunk előfordulásáról, és pedig: Dánia, Németország (NSZK, NDK), Svájc, Csehszlovákia, Szovjetunió (Moldávia, Szocsi). Hazánk faunájára nézve új faj.

Blacus (Blacus) nigricornis Haeselbarth, 1973 — BF: 6 ♀ + 1 ♂ (ebből 5 ♀ + 1 ♂ paratípus): Tihany, 1929. IX. (1 ♂ paratípus) leg. Zilahi-Sebess, 1966. VI. 20. (1 ♀ paratípus) 1967. VII. 6. (4 ♀ paratípus) és 1971. VII. 5. (1 ♀) Malaise csapda leg. Móczár L. — Június-augusztus.

Elterjedése — A fajt többek között magyarországi, azaz tihanyi példányok alapján is írták le. Európa számos országából ismerjük. Magyarországon eddig összesen öt lelőhelyről került elő.

Blacus (Ganychorus) nitidus Haeselbarth, 1973. — ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VIII. 26—29, leg. Rézbányai. 2 ♀: Porva, Cuha-völgy, 1957. VI. 27. 1 ♀: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. — KB: 1 ♀: Bakony-nána, Római-fürdő, 1969. VII. 19. 1 ♀: Eplény, Malomréti-völgy, 1977. IX. 24, leg. Podlussány. — Július-szeptember.

Elterjedése — Ritka faj, a következő országokból közölték előfordulását: Anglia, Svédország, Finnország, Ausztria, Magyarország, Szovjetunió (Kola-félsziget) és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság.

Blacus (Ganychorus) pallipes Haliday, 1835) — BF: 1 ♀: Balatoncsicsó, erdőszél környéke, 1969. VII. 9—10. 1 ♂: Monoszló, Tarora-hegy, 1969. VII. 9. — ÉB: 1 ♂: Bakonybél, Hideghegyi dűlő, 1961. VI. 13. 7 ♀: Bakonyszombathely, Feketevíz-pusztá, 1968. VIII. 5. 1 ♀: Farkasgyepű, Melico-Fagetumban fűhálózza, 1966. VI. 29. 11 ♀ + 1 ♂: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. 1 ♀ + 1 ♂: Porva, Pálhálás, 1968. VII. 16—17. 1 ♂: Zirc, Arborétum, 1973. VI. 20. 1 ♂: Zirc, Szarvaskút, 1975. VI. 11, leg. Kasper. — KB: 1 ♀ + 2 ♂: Csatka, Szentkút, 1969. VII. 11. 1 ♂: Dudar, fénycsapda, 1983. VI. 27, leg. Podlussány. 6 ♀ + 2 ♂: Olaszfalu, Alsópere, 1964. VIII. 26—28 (4 ♀, ebből 3 ♀ Quercetum petraeae-cerriben fűhálózza, 1966. VII. 11—14 (2 ♀ +

2 ♂). 1 ♂: Öskü, Sötéthorog-völgy, 1969. VI. 27. 1 ♀: Tés, Öreg Futóné, 1969. VII. 19. 1 ♂: Várpalota, Vár-völgy, Querceto-Carpinetumban fűhálózza, 1968. VI. 27. – Június–augusztus, augusztusban gyűjtötték legtöbbször.

Blacus (Ganychorus) pectinatus Haeselbarth, 1973 – BF: 1 ♀: Balatonfűred, 1973. IX. 28, leg. Horstmann. 1 ♀: Révfülöp, Fülöp-hegy, 1983. V. 15, leg. Rozner. 1 ♂: Tihany, 1977. VI. 23, leg. Ádám. – KH: 1 ♀: Keszthely, 1977. VII. 9. – ÉB: 4 ♀: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 5. 1 ♀ + 1 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VII. 10–19, leg. Rézbányai. 1 ♀: Fenyőfő, Hálózestető-árok, 1983. IV. 30, leg. Rozner. 1 ♀: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. – KB: 4 ♀ + 1 ♂: Bakony-szombathely, Feketevíz-pusztá, 1969. VII. 11. 1 ♂: Olaszfalu, Alsópere, 1966. VII. 11–14. 1 ♀: Szápár, talajrostálás, 1981. II. 8, leg. Podlussány. 1 ♀: Tés, Öreg Futóné, 1969. VII. 18. – Április és július, a februárban gyűjtött példány áttelelt.

Elterjedése – Eddig összesen 4 európai országból közölték előfordulását: Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország és Svédország. Nálunk elég gyakori.

Blacus (Hysperobolus) robustus Haeselbarth, 1973 – KB: 1 ♀ + 3 ♂: Olaszfalu, Alsópere, 1966. VII. 11–14. 1 ♂: Tés, Hegyesberek, 1969. VII. 17.

Az eredeti leírás szerint a hímek csápja 21 ízű; a bakonyi 4 hím példány csápizsáma: 20 (1 ♂), 21 (2 ♂) és 22 (1 ♂).

Elterjedése – Szórványos előfordulását ismerjük a Német Szövetségi Köztársaságból (Schleswig-Holstein), Csehszlovákiából és Kazahsztánból (Szojvetunió) (Haeselbarth 1973a); bizonytalanul határozható 3 ♀ alapján Mongóliából is jelentették (Haeselbarth 1973b). Magyarországi faunájára nézve új faj.

Blacus (Ganychorus) ruficornis (Nees, 1812) – BF: 1 ♂: Felsőörs, 1973. V. 6. 3 ♀ + 1 ♂: Tihany, fénycsapda, 1983. V–VI. – DB: 1 ♂: Nyírad, Felsőnyirádi erdő, 1965. VI. 23–25. 1 ♀: Szentgál, Mecsek-hegy, 1975. V. 22. – ÉB: 6 ♀: Bakonybél, Hajag, Augusztin-tanya, 1960. VII. 28. 1 ♀ + 30 ♂: Bakonybél, Somhegypusztá, fénycsapda, 1967. VII. 20–30. (1 ♀ + 16 ♂), 1967. VIII. 1–5. (1 ♂), 1967. VIII. 6–10. (6 ♂), 1967. VIII. 27–29. (2 ♂), 1967. IX. 13–20. (5 ♂), leg. Rézbányai. 16 ♀ + 6 ♂: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 15. 1 ♂: Bakonybél, Tevelvár, 1961. VI. 14. 1

♀: Bakonyszentlászló, Vinyesándor-major, 1960. V. 17. 1 ♂: Bakonyszűcs, Somberek, 1957. VI. 20. 3 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VI. 20–30 (1 ♂), 1967. VII. 1–10. (1 ♂), 1967. VII. 10–19. (13 ♂), 1967. VII. 20–30 (18 ♂), 1967. VIII. 1–10 (3 ♂), leg. Rézbányai. 1 ♀: Fenyőfő, Kisszépálmá, 1965. V. 25–31. 18 ♀ + 7 ♂: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. 3 ♀ + 4 ♂: Hárskút, Esztergáli völgy, 1959. IV. 30. Querceto-Carpinetum tisztásán fűhálózza 1 ♀, 1966. VI. 7. (2 ♀ + 4 ♂). 3 ♀: Herend, Mogyorósodomb, 1966. IV. 27. 1 ♀: Iharkút, Laposak, 1966. VI. 27. 3 ♀: Iharkút, Tisztavíz, 1966. VI. 28. 2 ♀: Németbánya, Jäger-völgy, vadászház környéke, 1963. VIII. 22–25. (1 ♀ + 2 ♂), 1964. VI. 11–13. (1 ♀). 1 ♂: Porva, Cuhavölgy, 1957. VI. 27. 3 ♀ + 4 ♂: Porva, Pálhálás, 1968. VII. 16–17. 6 ♀ + 1 ♂: Ugod, Somberek, 1967. VI. 26–29. 3 ♀: Zirc, leg. Pável. – KB: 1 ♀: Bakonycsernye, Kisgyónbánya, rőzsekötegből futtatva, 1981. VI. 28, leg. Podlussány A. 1 ♂: Bakony-nána, 1985. VI. 30. 2 ♀: Bakony-szombathely, Feketevíz-pusztá, 1968. VIII. 5, 1 ♀: Csesznek, 1957. VII. 30. 3 ♀: Dudar, fénycsapda, 1983. VI–VII, leg. Podlussány. 3 ♀: Eplény, talajrostálás, 1983. III. 6, leg. Podlussány et Rozner. 6 ♀: Fejérvárcsurgó, 1923. VII. 21, leg. Biró. 1 ♂: Gyulafirátót, legelő, 1973. VI. 20. 6 ♀: Olaszfalu, Alsópere, 1964. VIII. 26–28. (4 ♀), 1966. VII. 11–14. (2 ♀). 2 ♀: Olaszfalu, Malom-völgy, 1969. IV. 30. (1 ♀) 1977. IX. 24. (1 ♀ leg. Podlussány). 2 ♂: Pétfürdő, Chaerophyllum bolbosum-ról hálózva, 1968. VI. 26. 1 ♀ + 2 ♂: Tés, Csőzpusztá, Csiklingvár, 1961. VII. 21. 11 ♀ + 3 ♂: Várpalota, Vár-völgy, Querceto-Carpinetumban fűhálózza, 1968. VI. 27. – Április, június–september. június–augusztus folyamán gyakori.

Blacus (Blacus) stelfoxi Haeselbarth, 1973 – BF: 1 ♀: Tihany, 1977. VI. 23, leg. Ádám. – ÉB: 1 ♀: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17.

Elterjedése – Bár ismert areája kiterjed az egész Palearktikumra, mégsem gyakori. Magyarországon is szórványosan került elő.

Blacus (Ganychorus) tripudians Haliday, 1835 – ÉB: 1 ♂: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 5. 2 ♂: Hárskút, Esztergáli völgy, 1966. VI. 7. – KB: 1 ♂: Csátka, Szentkút, 1969. VII. 11. 1 ♂: Olaszfalu, Alsópere, 1964. VIII. 26–28. 4 ♀: Várpalota, Vár-völgy, Querceto-Carpinetumban fűhálózza, 1968. VI. 27. – Május.

Doryctinae

Az alcsaládnak összesen 18 faját mutatjuk ki a Bakony hegységéből, a fajok genuszok szerint a következőképp oszlanak meg: *Dendrosoter* 1, *Doryctes* 4 (és 1 változat), *Ecpylus* 1, *Heterospilus* 3, *Ontsira* 2, *Rhaconotus* 2 és *Spathius* 5 faj. Közülük faunisztikai szempontból a következő 4 faj emelhető ki: *Doryctes heydeni*, *Heterospilus rubicola*, *H. testaceus* és *Rhaconotus pictipennis*.

DENDROSOTER Wesmäl, 1838

Dendrosoter protuberans (Nees, 1834) – KB: 6 ♀ + 13 ♂: Bakonycsernye, Kisgyónbánya, 1986. XI. 23. (fából nevelve), leg. Podlussány A.

DORYCTES Haliday, 1836

Doryctes heydeni Reinhard, 1865 – KB: 1 ♀: Eplény, vasúti átjáró, 1978. V. 25, leg. Kasper.

Elterjedése – Az európai kontinens északi felének számos országából közölték előfordulását. A Kárpát-medencében egy-egy lelőhelyről ismerjük: Eplény (Magyarország) és Zilah (Erdély) (Papp 1984). Ritka faj.

Doryctes leucogaster (Nees, 1834) – BF: 1 ♀ + 1 ♂: Szentbékálá, Veléte-hegy, 1982. IV. 25, ex *Anthaxia manca* Linné 1982. IV. 26–V. 9, leg. et educ. Somorjai. – DB: 1 ♂: Nyírad, Felsőnyirádi erdő, 1965. VI. 23–25. 2 ♂: Somlóvásárhely, Falcaria vulgaris-ról hálózva, 1962. VII. 27. – ÉB: 1 ♂: Bakonybél, Somhegy, 1968. VII. 6. 1 ♀: Bakonyszűcs, Somberek, 1957. VI. 20. 1 ♀: Fenyőfő, leg. Schmidt. – KB: 1 ♀: Mecserpusztá, 1962. VIII. 8. 1 ♀: Várpalota, Királyszállás, 1960. VI. 2. – Június–augusztus.

Doryctes leucogaster var. *erythrogaster* (Wesmäl, 1838) – ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Királykapu, Quercus rönkön egyelve, 1959. V. 21. – KH: 1 ♀: Vállus, Búdóskút, fapóznán egyelve, 1964. V. 27. – Május.

Doryctes mutillator (Thunberg, 1822) – BF: 1 ♂: Felsőörs, 1960. V. 30. – KB: 1 ♂: Olaszfalu, Alsópere, 1966. VII. 11–14. – Május és július.

Doryctes undulatus (Ratzeburg, 1852) – ÉB: 1 ♀: Pénzesgyőr, 1974. V. 21, leg. Kasper.

ECPHYLUS Foerster, 1862

Ecpylus hylesini (Ratzeburg, 1848) – KB: 1 ♂: Csesznek, Gézháza, Mogyoróskert, 1957. V. 22, leg. Móczár L.

HETEROSPILUS Haliday, 1836

Heterospilus leptosoma Fischer, 1960 – BF: 1 ♀: Tihany, 1977. VII. 7, leg. Ádám. – ÉB: 1 ♂: Némethbánya, Jáger-völgy, 1973. VII. 17. – Július.

Heterospilus rubicola Fischer, 1968 – BF: 1 ♀: Révfülöp, 1926. VIII. 26, leg. Biró.

Elterjedése – A jugoszlávai Valjeva-ból írták le, majd előkerült Bulgáriából (Markovo), a Szovjetunióból (Szocsi) és végül Magyarországról 4 helyen (Budapest: Húvösölgy, Révfülöp, Újszentmargita és Vác). Valószínűleg a palearktikus erdős-sztyepp övezet egyik jellegzetes fájának fog bizonyulni.

Heterospilus testaceus Telenga, 1941 – KB: 1 ♀: Ácsteszer, Hamuházi erdő, sásosban fűhálózza, 1961. VII. 28.

Elterjedése – A Szovjetunióban gyakori, tőle nyugatra szórványosan fordul elő Dél-Franciaországban, Észak-Olaszországban, Ausztriában, Jugoszláviában és Bulgáriában, továbbá Izraelben. Magyarországon a közelmúltban fedezték fel, éspedig mindjárt 5 lelőhelyen (Papp 1984).

ONTSIRA Cameron, 1900

Ontsira antica (Wollaston, 1858) – KH: 5 ♀: Keszthely, 1984. VI. 28, ex *Plagionotus arcuatus* L.

Ontsira igneus (Ratzeburg, 1852) – KB: 1 ♀: Olaszfalu, Alsópere, 1966. VII. 11–14.

RHACONOTUS Ruthe, 1854

Rhaconotus pictipennis (Reinhard, 1865) – KB: 1 ♂: Isztimér, Barok-völgy, 1965. VII. 13.

Elterjedése – Eddig kizárólag Németországból ismertük; Magyarország az ismert 2. ország ahol él az európai országok sorában, még a Szovjetunióból sem sikerült kimutatni (Tobias, 1986). Hazai lelőhelyei: Cserépfalu (a Bükk-hegységben), Újszentmargita (a Nagyalföld keleti részén) és az isztiméri Barok-völgy. Ritka faj.

Rhaconotus scaber Kokujev, 1900 – BF: 1 ♀ + 1 ♂: Tihany, barátlakások, 1958. VI. 2, leg. Sólymosné.

SPATHIUS Nees, 1818

Spathius brevicaudis Ratzeburg, 1844 – KH: 1 ♀ + 1 ♂: Vállus, Csetény, 1969. V. 23. – ÉB: 1 ♂: Csehbánya, Középső Hajag, 1975. V. 21. – Május.

Spathius erythrocephalus Wesmael, 1838 – KH: 2 ♀: Keszthely, 1984. VI. 28, ex *Plagionotus arcuatus* L. – KB: 2 ♀: Várpalota, 1966.

VIII, leg. Raveczky. – Június és augusztus.

Spathius exarator (Linnaeus, 1758) – KH: 1 ♂: Gyenesdiás, 1910. VI. 1, leg. Gyoerffy. 1 ♀: Zalasántó, Tátika, 1968. VI. 6. – DB: 1 ♂: Sáska, Agártető, 1967. V. 11. – ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VIII. 6–10, leg. Rézbányai. 2 ♀: Farkasgyepű, Melico-Fagetumban hálózza, 1966. VI. 29. 1 ♀ + 2 ♂: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. 2 ♂: Némethbánya, Jágervölgy, vadászház környéke, 1967. V. 29–VI. 2. 1 ♂: Ugod, Vörös János séd, 1970. VIII. 18. 1 ♀: Zirc, 1975. X. 28, leg. Nagy E. – KB: 1 ♀: Bakonynána, Rómaifürdő, 1969. VII. 19. 1 ♀, Csatka, Szentkút, 1969. VII. 11. 1 ♂: Öskü, Sötéthorog-völgy, 1969. VI. 27. 1 ♀: Tés, Öreg Futóné, 1969. VII. 18. – Május–augusztus és október.

Spathius phymatodis Fischer, 1966 – BF: 1 ♀: Révfülöp, Fülöphegy, 1983. V. 15, leg. Rozner.

Spathius rubidus (Rossi, 1794) – BF: 1 ♀: Tihany, Akasztódomb, 1958. VI. 2, leg. Bajári et Sólymosné. – DB: 1 ♀: Nyírad, Felsőnyirádi erdő, 1968. VI. 5. – ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Vörös János séd, 1965. IX. 1. 2 ♂: Farkasgyepű, Melico-Fagetumban fűhálózza, 1968. VI. 29. 1 ♀ + 1 ♂: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. – KB: 2 ♀ + 4 ♂: Bakonycsernye, Kisgyónbánya, fából nevelve, 1986. XI. 23, leg. Podlussány A. 2 ♂. Öskü, Sötéthorog-völgy, 1969. VI. 27. 1 ♂: Várpalota, Badacsony, 1969. VI. 28.

Rogadinae

Az alsaládnak összesen 24 fajt találtak meg a Bakony hegységben, a fajok genuszok szerint a következőképp oszlanak meg: *Aleiodes* 20, *Heterogamus* 2, *Petalodes* 1 és *Rogas* 1 faj. Közülük faunisztikai/állatföldrajzi szempontból a következő 7 faj emelhető ki: *Aleiodes crasipes*, *A. eurinus*, *A. gasterator*, *A. heterostigma*, *A. moldavicus*, *A. unguicularis* és *Heterogamus excavatus*.

ALEIODES Wesmael, 1838

Aleiodes (Aleiodes) bicolor (Spinola, 1808) – BF: 1 ♂: Révfülöp, 1925. VIII. 19, leg. Szilády. 1 ♂: Tihany, 1929. VIII. 31, leg. Zilahi-Sebess. 1 ♀: Tihany, Külső-tó, 1958. VI. 4, leg. Sólymosné. – KH: 1 ♀: Keszthely, 1977. VII. 27. 1 ♂: Keszthely, 1981. VIII. 9, leg. Forró L. – DB: 1 ♀: Herend, Somod, 1968. VI. 20. 1 ♂: Szentgál, Balogszeg, 1957. V. 30. 1 ♀: Uzsa, csara-

bos, 1970. VIII. 17. – ÉB: 1 ♀ + 2 ♂: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VII. 20–30. (1 ♂), 1967. VIII. 1–5. (1 ♀), 1967. IX. 6. (1 ♂), leg. Rézbányai. 1 ♀: Bakonybél, Vörös János séd, 1965. IX. 1. 1 ♀ + 1 ♂: Fenyőfő, Pineto-Dicranietum tisztásán *Daucus carota*-ról hálózza, 1959. VIII. 24. 3 ♀ + 1 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VI. 20–30. (2 ♀), 1967. VII. 1–10. (1 ♀), 1967. VII. 10–19. (1 ♂), leg. Rézbányai. 1 ♂: Ugod, Szárhegy, 1975. VIII. 14, leg. Tóth S. – Május–zeptember, legtöbbször augusztusban gyűjtötték.

Aleiodes (Aleiodes) circumscriptus (Nees, 1834) – BF: 1 ♀ + 1 ♂: Felsőörs, 1966. V. 30. 1 ♀: Gyenesdiás, Nagymező, 1966. VI. 14. 2 ♀ + 1 ♂: Tihany, 1934. IV. 26. (2 ♀) leg. Mihályi, 1973. IX. 26. (1 ♀) leg. Horstmann, 1977. VI. 22. (1 ♂) leg. Ádám. 1 ♀: Tihany, barátlakások, 1957. V. 6–11, leg. Mihályi et Zsirkó. – KH: 2 ♀: Keszthely, 1977. VII. 27. (1 ♀), 1979. VIII. 16. (1 ♀). – DB: 2 ♀: Nyírad, Felsőnyirádi erdő, 1965. VI. 23–25. 1 ♀: Szentgál, Mecsek-hegy, 1975. V. 22. 1 ♀: Úrkút, 1967. VIII. 10–11. – ÉB: 8 ♀ + 3 ♂: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VI. 21–24. (1 ♀), 1967. VII. 6–9. (1 ♀), 1967. VII. 20–30. (4 ♀ + 2 ♂), 1967. VIII. 1–5. (1 ♀ + 1 ♂), 1967. VIII. 6–10. (1 ♀), leg. Rézbányai. 1 ♀: Bakonyzúcs, Gerence, 1957. VI. 19. 6 ♀ + 2 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VII. 1–10. (1 ♀), 1967. VII. 10–19. (1 ♀), 1967. VII. 20–30. (1 ♀ + 1 ♂), 1967. VIII. 1–10. (1 ♀), 1967. VIII. 10–11. (1 ♀ + 1 ♂), 1967. X. 1–10. (1 ♀), leg. Rézbányai. 1 ♀ + 2 ♂: Fenyőfő, halastavak, 1983. IV. 30, leg. Rozner. 1 ♀: Fenyőfő, Hálóeresztő-árok, 1983. IV. 30, leg. Rozner. 1 ♂: Fenyőfő, ősfenyves, 1975. X. 29, leg. Tóth S. 3 ♀: Gyulafirátót, Büdöskút, 1968. IV. 26. 2 ♀ + 1 ♂: Némethbánya, Jáger-völgy, vadászház környéke, 1963. VIII. 22–25. (1 ♀), 1967. V. 29–VI. 2. (1 ♀ + 1 ♂). 1 ♀: Porva, Pálhálás, 1968. VI. 16–17. 1 ♀: Tapolcafő, Kalapácsér, 1966. V. 4. 1 ♀ + 1 ♂: Ugod, Somberek, Hubertlak, 1967. VI. 26–29. 1 ♂: Zirc, Pintérhegy, 1976. V. 15, leg. Zombori. – KB: 1 ♀: Bakonyzombathely, Feketevízpuszta, 1968. VII. 5. 1 ♂: Csatka, Szentkút, 1969. VII. 11. 1 ♂: Csesznek, Zörög-hegy, 1961. VII. 22. 3 ♀: Dudar, fénycsapda, 1983. VI. 27. (2 ♀); 1983. VII. 4. (1 ♀), leg. Podlussány A. 1 ♀: Olaszfalu, Alsópere, 1964. VIII. 26–28. 2 ♂: Tés, Hegyesberek, 1969. VII. 17. 1 ♀: Várpalota, 1966. VIII, leg. Raveczky. 1 ♀: Várpalota, Pétfürdő, 1968. VI. 26.

Aleiodes (Aleiodes) crassipes (Thomson, 1891) – KH: 1 ♂: Keszthely, 1979. VII. 6.

Elterjedése – Hosszú ideig csak Svéd- és Finnországból ismertük, legújabbán sikerült kimutatni Magyarországról (5 lelőhelyről) és Erdélyből (Radnai-havasok) (Papp 1985).

Aleiodes (Neorhogas) dimidiatus (Spinola, 1808) – BF: 1 ♀: Balatonakali, Ságpuszta, 1960. VIII. 30. 1 ♂: Balatoncsicsó, erdőszház környéke, 1969. VII. 9–10. 1 ♂: Balatonfőka-jár, Somlóhegy, Sambucus ebulus-ról hálózva, 1962. IV. 26. 1 ♀ + 1 ♂: Csopak, 1969. VI. 10, leg. Tiszáné. 1 ♀: Monostorapáti, 1962. VII. 19. 1 ♂: Monoszló, Tarora-hegy, 1969. VII. 9. 2 ♀ + 3 ♂: Tihany, 1958. VI. 6. (1 ♀ + 3 ♂) leg. Sólymosné, 1971. VII. 6. (1 ♀) leg. Móczár L. 3 ♂: Tihany, Akasztódomb, 1958. VI. 2. (2 ♂) leg. Bajári et Sólymosné, 1958. VI. 7. (1 ♂) leg. Szöcs. 1 ♂: Tihany, Csúcshegy, 1958. VI. 6, leg. Bajári. – KH: 3 ♂: Keszthely, 1979. VIII. 15. (1 ♂), 1980. VII. 18. (1 ♂) leg. Vásárhelyi, 1981. VIII. 9. (1 ♂) leg. Forró L. 1 ♂: Várvolgy, 1979. VIII. 23, leg. Csiby Mária. – DB: 1 ♀: Padragkút, Nyíri-tó, Querceto-Potentilletum albae-ban fűhálózva, 1963. V. 15. – ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Királykapu, 1973. VI. 19, leg. Kasper et Tóth S. 1 ♂: Bakonybél, Somhegy, 1958. IX. 5. 4 ♂: Bakonyszentlászló, Hódosér, 1957. VIII. 27. (3 ♂), 1958. V. 8. (1 ♂). 2 ♀: Fenyőfő, ősfenyves, 1973. VIII. 27, leg. Tóth S. – KB: 2 ♂: Bodajk, 1963. VI. 13–14. 1 ♂: Csesznek, 1973. VII. 17, leg. Kasper. 1 ♂: Csesznek, Zörög-hegy, 1961. VII. 22. 2 ♂: Gyulafirátót, 1973. VI. 20. 1 ♂: Olaszfalu, Tobán-hegy, 1968. IV. 25. 1 ♂: Tés, Hegyesberek, 1969. VII. 17. 1 ♀: Várpalota, Pétfürdő, Chaerophyllum bulbosum-ról hálózva, 1968. VI. 26. 1 ♂: Várpalota, Várvolgy, Querceto-Carpinetum-ban fűhálózva, 1968. VI. 27. – Április–szeptember, június–augusztus folyamán gyűjtötték gyakran.

Aleiodes (Neorhogas) ductor (Thunberg, 1822) – DB: 1 ♂: Hegyesd, 1965. VIII. 12, leg. Sáringer. – KB: 1 ♂: Bakonyszentlászló, 1951. VIII. 1, leg. Dely. 1 ♂: Fehérvár-surgó, 1923. VII. 22, leg. Biró.

Aleiodes (Neorhogas) eurinus (Tengler, 1941) – KB: 1 ♂: Bakonyszentlászló, Ördögrét, 1973. VII. 15, leg. Kasper.

Elterjedése – A Szovjetunióban és Mongóliában elég gyakori, Európában eddig csak Spanyolországból és Romániából jelentették, Magyarországról pedig a közelmúltban mutatták ki (4 lelőhelyről, a bakonyi lelő-

hely sorrendben az 5.) (Papp 1985). Ritka faj.

Aleiodes (Neorhogas) gasterator (Jurine, 1807) – ÉB: 1 ♂: Bakonyszentlászló, Hódosér, Querceto-Carpinetum-ban fűhálózva, 1958. V. 8.

Elterjedése – Dél-Franciaországból, Görögországból és Magyarországról jelentették egy-egy előfordulását (házánkban összesen két lelőhelyéről tudunk).

Aleiodes (Aleiodes) gastritor (Thunberg, 1822) – BF: 2 ♀ + 1 ♂: Balatoncsicsó, erdőszház környéke, 1969. VII. 9–10. 2 ♀: Csopak, fénycsapda, 1959. IX. 2. (1 ♀), 1959. X. 3. (1 ♀). 1 ♀: Gyenesdiás, 1910. XI. 8, leg. (?) Gyoeffly. 1 ♀: Monoszló, Tarora-hegy, 1969. VII. 9. 4 ♀ + 2 ♂: Tihany, 1973. IX. 26. (1 ♀) leg. Horstmann, 1977. VI. 23. (2 ♀ + 1 ♂) és 1977. VII. 20. (1 ♀ + 1 ♂) leg. Ádám. 1 ♀: Tihany, Kiserdőtető, 1974. IV. 20. – KH: 1 ♀: Vállus, Csetény, 1969. V. 23. 3 ♀: Vállus, Szentmiklósi-völgy, 1969. V. 22. – DB: 1 ♀: Lesenceistvánd, Uzsapusza, 1968. VIII. 27, leg. Mihályi. – ÉB: 3 ♀: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VII. 1–5. (1 ♀), 1967. VIII. 27–29. (1 ♀), 1967. IX. 6. (1 ♀), leg. Rézbányai. 2 ♀ + 1 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. V. 23–31. (1 ♀), 1967. VII. 1–10. (1 ♂), 1967. VII. 20–30. (1 ♀), leg. Rézbányai. 1 ♀: Fenyőfő, Kisszépalma, 1965. V. 25–31. 2 ♀: Porva, Pálhálás, 1968. VII. 16–17. – KB: 1 ♀: Tés, Öreg Futóné, 1969. VII. 18. 1 ♀: Várpalota, Pétfürdő, Chaerophyllum bulbosum-ról hálózva, 1968. VI. 26. 1 ♀: Várpalota, Várvolgy, Querceto-Carpinetum-ban fűhálózva, 1968. VI. 27. – Április–november, májusban és júliusban gyűjtötték gyakran.

Aleiodes (Neorhogas) grandis Giraud, 1857 – BF: 1 ♂: Tihany, keleti part, 1957. V. 6–11, leg. Mihályi et Zsirkó. – ÉB: 1 ♂: Bakonybél, Forasztókő, Pastinaca sativa-ról hálózva, 1959. VIII. 11. 1 ♂: Bakonybél, Gerence, Arrhenatherium elatioris-ról hálózva, 1959. V. 19. – Május és augusztus.

Aleiodes (Neorhogas) heterostigma (Stelfox, 1953) – ÉB: 1 ♂: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17.

Elterjedése – Külső megjelenésében nagyon közel áll az *A. eurinus*-hoz, a két faj csak néhány bélyeg alapján különíthető el. Leírása óta csak Írországból ismertük, előbb megnevezett lelőhelye az egyetlen hazai előfordulása és egyben a 2. európai ország ahonnan egyáltalán előkerült (Papp 1985). Várhatóan még számos európai országból ki fogják mutatni.

Aleiodes (Neorhogas) medianus (Thomson, 1891) – ÉB: 1 ♂: Ba-

konybél, Gerence, 1958. VI. 18. 1 ♀: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VII. 1–10, leg. Rézbányai. – KB: 1 ♀: Bodajk, Gaja-szurdok, 1962. VIII. 7. – Május, július–augusztus.

Aleiodes (Aleiodes) moldavicus (Tobias, 1986) – ÉB: 1 ♀: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17.

Elterjedése – Legújabbán írták le Moldáviából (Szovjetunió) kizárólag hím példányok alapján. Az előkerült egyetlen nőstény példány egyezik a leírással (Tobias 1986) (eltekintve az ivari különbségektől) azaz az eltéréssel, hogy a fekete szín kiterjedtebb és a 2. hátlemez pirosas sárga színe csak annak tövi harmadán hajlik gyengén sárgába. Különbösen nagyon hasonlít az *A. signatus* (Nees)-hez. Magyarország faunájára nézve új faj.

Aleiodes (Aleiodes) nigricornis Wesmäl, 1838 – BF: 1 ♀: Balatonfüred, 1979. V. 22, leg. Tóth S. 1 ♀: Felsőörs, 1973. V. 6. 2 ♀ + 1 ♂: Tihany, 1973. IX. 26. (2 ♀) leg. Horstmann, 1977. VII. 20. (1 ♂) leg. Ádám. – DB: 1 ♂: Lesenceistvánd, 1974. IV. 10, leg. Tóth S. 1 ♀: Sümeg, Sarvaly, 1968. VI. 4–8. – ÉB: 18 ♀ + 4 ♂: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VI. 10–20. (3 ♀ + 1 ♂), 1967. VI. 21–24. (1 ♀ + 1 ♂), 1967. VI. 30. (1 ♀), 1967. VII. 1–5. (5 ♀), 1967. VII. 6–9. (1 ♂), 1967. VII. 20–30. (2 ♀ + 1 ♂), 1967. VIII. 1–5. (1 ♀), 1967. VIII. 6–10. (1 ♀), 1967. VIII. 26–29. (2 ♀), 1967. X. 1–10. (2 ♀), leg. Rézbányai. 1 ♀: Bakonybél, Kékhegy, 1982. X. 24, leg. Podlussány A. 1 ♀: Bakonybél, Somberek, Festucetum pratense fűhálózva, 1959. VIII. 11. 1 ♀ + 3 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. V. 23–31. (1 ♂), 1967. VII. 10–19. (1 ♀ + 1 ♂), 1967. IX. 21–30. (1 ♂), leg. Rézbányai. 1 ♀ + 2 ♂: Gyulafirátót, Kispapod, 1967. VIII. 17. – KB: 1 ♂: Bakonyánána, Rómaifürdő, 1975. VII. 14, leg. Balla. – Április–október, Június–július folyamán gyakori.

Aleiodes (Aleiodes) pallidator (Thunberg, 1822) – KH: 1 ♀: Keszthely, 1977. VII. 27, leg. Ádám. – ÉB: 1 ♂: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VII. 20–30, leg. Rézbányai. 1 ♀ + 1 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. V. 23–31. (1 ♀), 1967. VIII. 1–10. (1 ♂), leg. Rézbányai. – KB: 1 ♂: Bodajk, leg. Szépligeti. – Május, július–augusztus.

Aleiodes (Neorhogas) praetor (Reinhard, 1863) – ÉB: 2 ♀: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VIII. 6–10, leg. Rézbányai.

A palearktikum erdős-sztyepp övezetében általánosan elterjedt de nem gyakori faj. Hazánkban össze-

sen 5 lelőhelyéről tudunk (Papp 1985).

Aleiodes (*Neorhogas*) *rufipes* (Thomson, 1891) – BF: 1 ♂: Balatonederics, leg. Horváth. – KH: 1 ♂: Zalaszántó, Hidegkúti major, 1957. VII. 15–18, leg. Mihályi et Zsirkó.

Aleiodes (*Neorhogas*) *rugulosus* (Nees, 1812) – DB: 2 ♂: Veszprém, Gulyadomb, 1958. VI. 16, ex *Oxycesta geographica* F. 1958. VII. 23. – ÉB: 1 ♀: Bakonybél, Szarvadárok, *Pastinaca sativa*-ról hálózva, 1959. VIII. 12. 1 ♀: Fenyőfő, halastó, 1971. V. 23, leg. Tóth S. 1 ♀: Ugod, 1955. V. 1, ex *Xylena exoleta* 1955. VIII. 14, leg. et educ. Tallós. – Május–június és augusztus.

Aleiodes (*Neorhogas*) *rugulosus* var. *pictus* Kokujev, 1899 – DB: 5 ♀ + 2 ♂: Veszprém, Gulyadomb, 1958. VI. 16, ex *Oxycesta geographica* F. 1958. VII. 23. 2 ♀: Veszprém, Sédvölgy, 1957. VI. 4. (1 ♀), 1958. V. 16. (1 ♀). – Június.

Aleiodes (*Aleiodes*) *signatus* (Nees, 1812) (= *geniculator* Nees, 1834) – DB: 1 ♂: Nagyvázsöny, 1973. VI. 19. – ÉB: 1 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. VI. 20–30, leg. Rézbányai. – Július.

Aleiodes (*Aleiodes*) *ungularis* (Thomson, 1891) – KB: 1 ♀: Dudar, fénycsapda, 1983. VII. 4, leg. Podlusány. A.

Elterjedése – Három egymástól távoli országból került eddig elő: Svédország (innen írták le), Magyarország és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság. Hazánkban az Alpokaljáról ismertük (Kám Kőszeg), a bakonyi lelőhely a 3. ismert hazai előfordulása (Papp 1988).

Aleiodes (*Aleiodes*) *vittiger* Wesmael, 1838 – ÉB: 2 ♀ + 23 ♂: Bakonybél, Somhegypuszta, fénycsapda, 1967. VII. 20–30. (2 ♀ + 8 ♂), 1967. VIII. 1–5. (4 ♂), 1967. VIII. 6–10. (3 ♂), 1967. VIII. 25–29. (6 ♂), 1967. IX. 6. (1 ♂), 1967. X. 1–10. (1 ♂), leg. Rézbányai. 1 ♀ + 5 ♂: Fenyőfő, fénycsapda, 1967. V. 25–31. (1 ♂), 1967. VII. 20–30. (1 ♂), 1967. VIII. 1–10. (2 ♂), 1967. VIII. 11–20. (1 ♂), 1967. X. 1–10. (1 ♀), leg. Rézbányai. 1 ♀: Porva, Pálhálás, 1968. VII. 16–17. – KB: 2 ♂: Csatka, Szentkút, 1969. VII. 11. 1 ♂: Tés, Hegyesberek, 1969. VII. 17. – Május és július–szeptember.

HETEROGAMUS Wesmael, 1838

Heterogamus dispar (Haliday, 1834) – 9 ♂: Bakonybél, Somhegy-

puszta, fénycsapda, 1967. VIII. 1–5. (2 ♂), 1967. VIII. 20–30. (5 ♂), 1967. VIII. 27–29. (2 ♂), leg. Rézbányai. 1 ♂: Bakonybél, Szömörkés, 1968. VII. 5. – Június és augusztus.

Heterogamus excavatus Telenga, 1941 – BF: 1 ♂: Tihany, Csúcshegy, 1967. VI. 22, Móczár L. – KB: 1 ♂: Tés, Mórctető, Orno-Quercetum-ban fűhálózva, 1969. VII. 18. 1 ♂: Tés, Öreg Futóné, 1966. VII. 12. – Június–július.

Elterjedése – A Szovjetunió európai területén elég gyakori, Európa többi részén eddig csak öt országból került elő (Csehszlovákia, Hollandia, Jugoszlávia, Magyarország és Olaszország) kevés lelőhelyen. Hazánkban csak legújabban fedezték fel (Papp 1985, 1988).

PETALODES Wesmael, 1838

Petalodes unicolor Wesmael, 1838 – KB: 2 ♀ + 2 ♂: Dudar, fénycsapda, 1983. VI. 27. (1 ♂), 1983. VI–VII. (1 ♂), 1983. VII. (2 ♀), leg. Podlusány A.–Június–július.

ROGAS Nees, 1818

Rogas testaceus (Fabricius, 1798) – BF: 1 ♀: Badacsony, *Cornus mas*-ról hálózva, 1960. IX. 2.

IRODALOM – REFERENCES

- HAESELBARTH, E. (1973a): Die *Blacus*-Arten Europas und Zentral-Asiens (Hymenoptera, Braconidae). – Veröff. Zool. Staatsamml. München 16: 69–170 + I–X Tafeln.
- HAESELBARTH, E. (1973b): Ergebnisse der zoologischen Forschungen von Dr. Z. Kaszab in der Mongolei, No. 333. Braconidae (Hymenoptera). – Folia ent. hung. 26 (Suppl.): 75–81.
- HAESELBARTH, E. (1975): Faunistische und taxonomische Notizen zu europäischen *Blacus*-Arten (Hymenoptera, Braconidae). – Nachr. Bayer. Ent. 24 (2): 28–31.
- MÓCZÁR, L. (1967): Magyarország és a környező területek állatföldrajzi felosztása. [Zoogeographic division of Hungary and the adjacent territories]. – Színes térkép in: Magyarország Nemzeti Atlasza, [Coloured map in: National Atlas of Hungary], Kartográfiai Vállalat, Budapest, p. 32.
- MÓCZÁR, L. et al. (1972): A Kárpát-medence Hymenoptera faunakatalógu-

sainak (I–XXIV.) lelőhelyjegyzéke (Cat. Hym. XXV.). Das Fundortverzeichnis des Faunenkatalogs der Hymenopteren I–XXIV. des Karpatenbeckens (Cat. Hym. XXV.). – Folia ent. hung. 25: 111–164.

- PAPP, J. (1968): A Bakony-hegység állatföldrajzi viszonyai. A Zoogeographical outline of the Bakony-Mountain. – Veszprém m. Múz. Közlem. 7: 251–314.
- PAPP, J. (1973): A Bakony-hegység gyilkosfűrkész faunájának alapvetése (Hymenoptera, Braconidae), I. Meteorinae, Helconinae, Macrocentrinae és Microgasterinae. A monograph of the Braconid fauna of the Mts. Bakony (Hymenoptera, Braconidae), I. – Veszprém m. Múz. Közlem. 12: 477–512.
- PAPP, J. (1981a): A Bakony-hegység gyilkosfűrkész faunájának alapvetése (Hymenoptera, Braconidae), II. Opiinae. Die Grundlegung der Brackwespen-Fauna des Bakony-Gebirges (Hymenoptera, Braconidae) II. Opiinae. – Veszprém m. Múz. Közlem. 16: 203–226.
- PAPP, J. (1981b): A survey of the Braconid fauna of the Hortobágy National Park (Hymenoptera, Braconidae), I. – The Fauna of the Hortobágy National Park 1: 255–274.
- PAPP, J. (1984): Contributions to the Braconid fauna of Hungary, V. Doryctinae (Hymenoptera, Braconidae). – Folia ent. hung. 45 (1): 173–185.
- PAPP, J. (1985): Contributions to the Braconid fauna of Hungary, VII. Rogadinae (Hymenoptera: Braconidae). – Folia ent. hung. 46 (1): 143–164.
- PAPP, J. (1987a): First survey of the Braconid fauna of the Kiskunság National Park, Hungary (Hymenoptera, Braconidae). – The Fauna of Kiskunság National Park 2: 314–334.
- PAPP, J. (1987b): A Dél-Dunántúl gyilkosfűrkész faunájának alapvetése (Hymenoptera, Braconidae), III. Helconinae, Homolobinae, Macrocentrinae, Blacinae, Doryctinae és Rogadinae. First outline of the Braconid fauna of Southern Transdanubia, Hungary (Hymenoptera, Braconidae), III. – Janus Pannonius Múz. Évk. 30–31 (1985–1986): 33–36.
- PAPP, J. (1988): Az Alpokalja gyilkosfűrkész faunájának alapvetése (Hymenoptera, Braconidae), I. First outline of the Braconid fauna of the foot of Alps in Hungary (Hymenoptera, Braconidae), I. – Savaria, Vas m. Múz. Ért. 15 (1981): 55–66.
- TOBIAS, V. I. (1986): [27. rend Hymenoptera, Braconidae család. 27th order Hymenoptera, family Braconidae. – In: A Szovjetunió európai területének rovar-határozója. In: Handbook of the Identification of Insects of the European part of the USSR] Leningrad, „Nauka”, III/4: 1–501. (Oroszul, in Russian.)

JENŐ PAPP

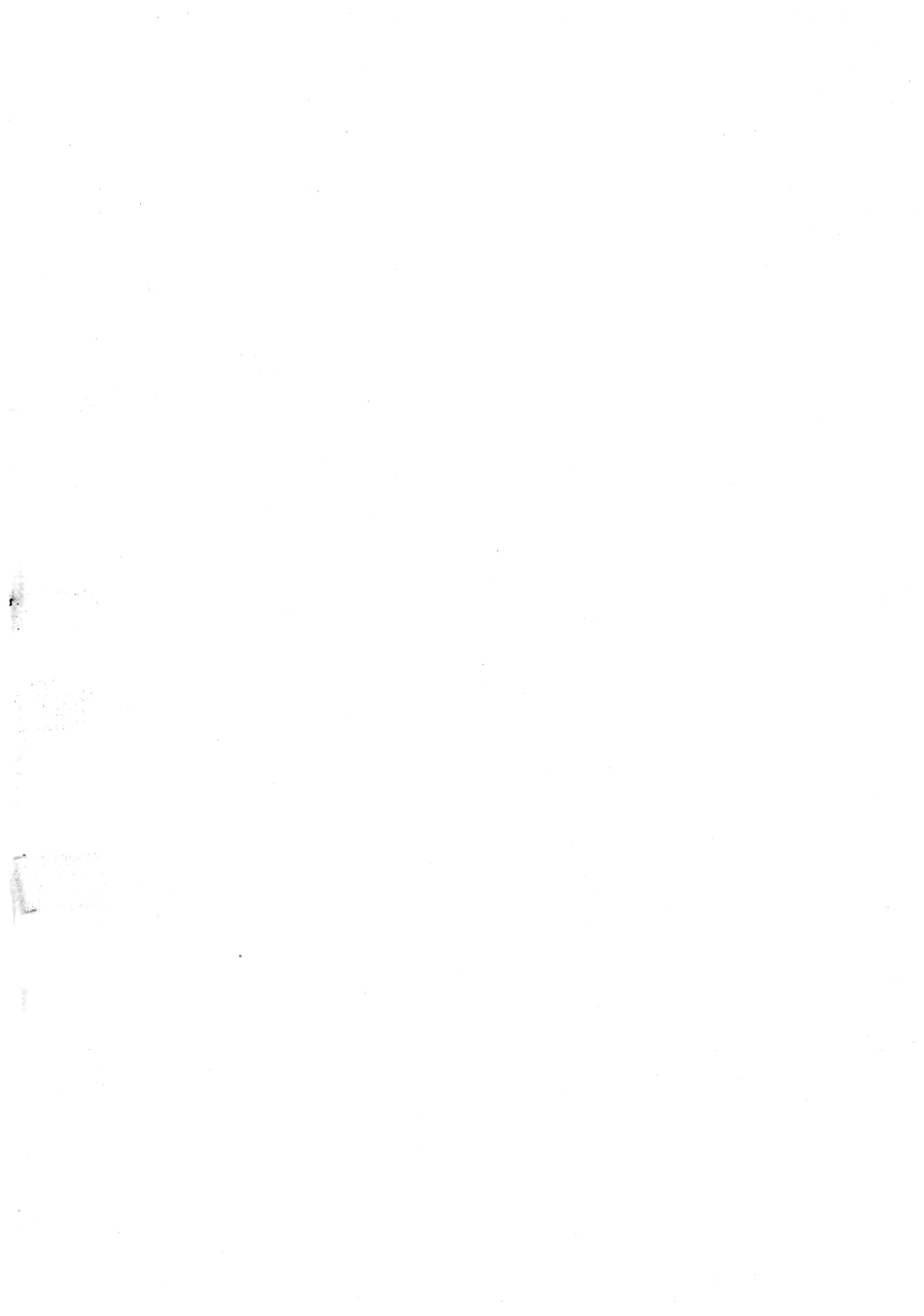
SUMMARY A MONOGRAPH OF THE BRACONID FAUNA
OF THE MTS. BAKONY (HYMENOPTERA, BRACONIDAE)
III. BLACINAE, DORYCTINAE, ROGADINAE

A total of sixty-four species are recorded from the Mts. Bakony, West Hungary. The species are divided among the three subfamilies in the following figures: Blacinae 22, Doryctinae 18 and Rogadinae 24 species. The blacine species represent/s 1 (*Blacus* Nees), the doryctine species 7 (*Dendrosoter* Wesmael, *Doryctes* Haliday, *Ecphylus* Foerster, *Heterospilus* Haliday, *Ontsira* Cameron, *Rhaconotus* Ruthe and

Spathius Nees) and the rogadine species 4 genera (*Aleiodes* Wesmael, *Heterogamus* Wesmael, *Petalodes* Wesmael and *Rogas* Nees).

The following species give some kind of faunistic as well as zoogeographic character to the Mts. Bakony – Blacinae: *Blacus achterbergi* Haeselbarth, *B. forticornis* Haeselbarth, *B. interstitialis* Ruthe, *B. leptostigma* Ruthe, *B. mamillanus*

Ruthe, *B. nitidus* Haeselbarth, *B. robustus* Haeselbarth, *B. stelfoxi* Haeselbarth. – Doryctinae: *Doryctes heydeni* Reinhard, *Heterospilus rubicola* Fischer, *H. testaceus* Telenga, *Rhaconotus pictipennis* (Reinhard) – Rogadinae: *Aleiodes crassipes* (Thomson), *A. eurinus* (Telenga), *A. gasterator* (Jurine), *A. heterostigma* (Stelfox) *A. moldavicus* (Tobias), *A. unguaricus* (Thomson) and *Heterogamus excavatus* Telenga.

Borító címoldal:
„Halottas lepedő (Veszprém megye, XVIII. század vége)”.
Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém (Néprajzi gyűjtemény: SzF. 147.)

Borító hátoldal:
Szokk Iván: Lakodalom (részlet)
Szombathely Orlay Fűst Károly Kereskedelmi-, Vendéglátóipari- és Idegenforgalmi
Szakközépiskola (1988, 6x9 m)
A kép a Nitrokémia poliszter műgyantájából készült.

ISSN: 0864-7887

Felelős kiadó: Dr. Praznovszky Mihály

Készült a Prospektus GM Nyomdájában
Veszprém, Pápai út 37/A. Tel.: (80) 22-914
Felelős vezető: Szentendrei Zoltán

„Előkamrás ház, Kékkút, Fő utca 55. sz.”

Ara: 140 Ft

